

Sygnatura akt XVIII C 2182/17

(...), dnia 11 września 2017 r.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 11 września 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Krzysztof Kurosz

Protokolant:Anna Dudek

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.
przeciwko W. R.

- o zapłatę 1 605,48 zł

oddala powództwo.

XVIII C 2182/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 października 2016 r. powód K. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. wniósł o zasądzenie od pozwanej W. R. kwoty 1.605,48 W uzasadnieniu wskazano, że dochodzona kwota wynika z umowy pożyczki gotówkowej zawartej przez pozwaną z (...) Spółką z o.o. (...) Spółką jawną z siedzibą we W..

/pozew – k. 2-4 /

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Pozwana nie zajęła stanowiska w sprawie. Wyrokiem z dnia 11 września 2017 roku Sąd oddalił w całości powództwo wyrokiem zaocznym.

/ wyrok ze wzmianką k. 31/

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

(...) Spółka z o.o. (...) Spółka jawna z siedzibą we W. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek.

Bezsporne

W dniu 28 lipca 2014 roku pozwana – jako konsument – zawarła z (...) Spółką z o.o. (...) Spółką jawną z siedzibą we W. – jako przedsiębiorcą – umowę pożyczki gotówkowej na okres 3 lat. Kwota na jaką opiewała umowa pożyczki wynosiła 1.489 zł. Pozwana miała zwrócić pożyczkodawcy kwotę 5.400,85 zł, z czego 3.606,43 zł stanowiła opłatę operacyjną, której wysokość zależała od dwóch czynników: wysokości kwoty pożyczki oraz długości obowiązywania umowy. Nadto pożyczkobiorca zobowiązany był do zwrotu 294,42 zł odsetek umownych (12 % w skali roku). Pożyczka

została rozłożona na 36 miesięcznych rat, każda po 150 zł, począwszy od 28 sierpnia 2014 roku. Pozwana nie spłaciła części pożyczki – **przy czym z pozwu wynika, że pozwana spłaciła 2.550 zł.**

Bezsporne oraz umowa k.30 - 33.

Zgodnie z harmonogramem spłaty, każda rata składała się z rosnącej części kapitałowej (od 34,53 zł do 50,22 zł), malejącej części odsetkowej (od 15,29 zł do 1,01 zł) oraz równej części – opłaty operacyjnej (100,18 zł).

Harmonogram k. 33

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, Sąd wyda wyrok zaoczny, zaś zgodnie z § 2 w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Uznanie za prawdziwe twierdzeń pozwu nie uwalnia sądu od oceny zasadności żądania opartego na tych twierdzeniach. W wypadkach uzasadnionych wątpliwości nie można przyjmować za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych; w takiej sytuacji nie można wydać wyroku, opierać się tylko na tych twierdzeniach i należy przeprowadzić postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia powstałych wątpliwości (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z 14 sierpnia 1972 r. w sprawie III CR 153/72, OSNCP 1973, nr 5, poz. 60).

Powód dochodzi roszczenia jako pożyczkodawca (**następca prawny pożyczkodawcy – co jest w niniejszej sprawie niesporne i pozwala na zrównanie opisu sytuacji powoda z jego poprzednikiem prawnym**). Między stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki. Okoliczność ta jest niesporna.

Pomimo braku reakcji pozwanej, brak było w niniejszej sprawie podstaw do wydania wyroku uwzględniającego powództwo. Przyczyną była kwestia prawna.

Otóż Sąd stosuje prawo z urzędu bez względu na kwestie dowodowe. W wypadku wyroku zaocznego Sąd „zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu (wyrok SA w Katowicach z dnia 10 września 2013 r., I ACa 494/13, LEX nr 1378705).

Przyczyną oddalenia powództwa było uznanie, iż zastosowana przez powoda w umowie tzw. opłata operacyjna stanowiła sposób obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Powód załączył do akt sprawy umowę pożyczki, przewidującą opłatę operacyjną w wysokości 3.606,43 zł (§ 4 ust. 2 umowy). Sąd stoi na stanowisku, iż zastrzeżenie wyżej wymienionej opłaty operacyjnej, jest w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i okoliczność tą Sąd musiał uwzględnić z urzędu. Opłata ta zastrzeżona była w wysokości odpowiadającej około **240 %** kwoty pożyczki przekazanej pozwanej do wypłaty. Dokonując analizy treści umowy, Sąd ustalił, że pożyczkodawca stosuje zabieg wprowadzenia dodatkowej opłaty, pomimo, że formalnie ogranicza wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. Pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za tzw. szeroko pojęte administrowanie pożyczką, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości opłat. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, taki zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Są to normalne koszty prowadzenia przedsiębiorstwa w zakresie usług rynku finansowego i jako takie muszą być brane pod uwagę przez przedsiębiorców w ogólnym rachunku ekonomicznym. Pogląd o sposobie obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego

2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez pożyczkobiorcę powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. W innym przypadku (tzn. przy uznaniu pełnej dowolności zastrzegania opłat i prowizji) przepis o odsetkach maksymalnych w ogóle nie miałby żadnego znaczenia, skoro każdy mógłby udzielić pożyczki formalnie oprocentowanej według skali 0% wraz z dowolną prowizją (np. w wysokości 100 krotnie przewyższającej wysokość pożyczki).

Sąd w pełni podziela utrwalone orzecznictwo Sądu Okręgowego w Łodzi, nakazujące – również w sprawach, w których zachodzą podstawy do wydania wyroku zaocznego, badanie przedstawionego przez powoda materiału dowodowego pod kątem sprzeczności z ustawą i zasadami współżycia społecznego. I tak w sprawie III Ca 29/16 w wyroku z dnia 5 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi uznał za ewidentnie sprzeczną z dobrymi obyczajami i uczciwymi praktykami kupieckimi zastrzeżenie w umowach tzw. opłat za ryzyko, będących w istocie ukrytym oprocentowaniem. Podobnie negatywnie oceniono tzw. opłatę za obsługę pożyczki w domu w sprawie III Ca 290/16 (na marginesie głównych rozważań).

Rzecz zatem polega na porównaniu kwoty pożyczki, oprocentowania i wysokości dodatkowych opłat i prowizji oraz zbadania, czy są one uzasadnione.

Jak już zostało wskazane – wysokość kwoty zastrzeżonej w umowie z tego tytułu – 3.606,43 zł – nie przeszła opisanego powyżej testu (nawet przy uwzględnieniu faktu, że pożyczka była udzielona na okres 3 lat), co wskazuje, że jej zastrzeżenie stanowiło niedozwoloną próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wymaga podkreślenia, że **dokonując rozstrzygnięcia w omawianej sprawie Sąd w pełni aprobuje utrwalone orzecznictwo Sądu Okręgowego w Łodzi, zapadające na tle analogicznych spraw, dotyczących opłaty przygotowawczej w umowie pożyczki (sprawy III Ca 1495/16, III Ca 1375/16, III Ca 1374/16, III Ca 1165/16, III Ca 533/16)**. Dodać należy, że ewentualnie w/w opłata prowizyjna (zbliżająca się w nazwie i charakterze do opłaty przygotowawczej) może być kwalifikowane jako niedozwolona klauzula umowna (art. 385¹ § 1 k.c. – tak w wyrokach Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawach III Ca 1495/16, III Ca 1375/16, III Ca 1374/16) i okoliczność tą Sąd musiał uwzględnić z urzędu (niezależnie od jej kwalifikacji prawnej prowadzącej do identycznego skutku). Na marginesie wskazać należy, że w sprawie III Ca 533/16 Sąd Okręgowy w Łodzi zaprezentował jeszcze jeden sposób kwalifikacji opłaty przygotowawczej – w analogicznych sprawach, w których w ogóle nie wykazano zasadności jej pobrania – a mianowicie jako klauzulę niedozwoloną oraz jednocześnie postanowienie umowne sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c. w związku z art. 353¹ k.c.).

Jak już zostało wskazane – wysokość kwoty zastrzeżonej w umowie z tego tytułu – 3.606,43 zł – nie przeszła opisanego powyżej testu, co wskazuje, że jej zastrzeżenie stanowiło niedozwoloną próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. **Skoro opłata operacyjna odpowiadała 240 % pożyczki na 36 miesięcy, to tak naprawdę realne oprocentowanie kapitału w skali roku wyniosło 12 % odsetek + 80 % w skali roku opłaty prowizyjnej. Nie negując zatem możliwości pobierania dodatkowych opłat i prowizji, podnieść należy, że powinno to dokonywać się w określonych ramach, wyznaczonych przez zakaz obchodzenia przepisów o oprocentowaniu maksymalnym.**

Wreszcie dodać należy, że powód nie wykazał (nie wynika to też z umowy) – w związku z jaką czynnością, czy usługą owa opłata operacyjna miała być pobrana.

Sąd uwzględnił również fakt, że jak wynika z pozwu – pozwana w okresie obowiązywania umowy – przez 2 lata do 15 lipca 2016 r. spłaciła 2.550 zł. Jak zaś wynika z kalkulatora odsetek – nawet przy przyjęciu maksymalnych odsetek za opóźnienie i to od daty zawarcia umowy – wysokość kapitału i odsetek wyniosłaby 2.059,55 zł a więc mniej niż rzeczywiście pozwana wpłaciła na rzecz poprzednika prawnego powoda.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd oddalił powództwo w całości.

.